

Szczątki ludzkie w lokalnym krajobrazie. Między pamięcią zbiorową i środowiskową.

Badania dotyczą funkcjonowania miejsca masowego mordu, zawierającego nieoznakowane, nieupamiętnione masowe groby w kontekście pamięci zbiorowej i środowiskowej. Bliskość nieoznaczonych miejsc, w których składano do ziemi ludzkie szczątki lub prochy wpływa na tożsamość społeczności lokalnej i prowadzi do tworzenia oddolnych sposobów przetwarzania, (w tym wypierania) traumatycznej pamięci. Funkcjonowanie takiego miejsca i jego sąsiedztwa stanowi skomplikowany obiekt badawczy, którego wielostronna analiza nie wydaje się możliwa do przeprowadzenia w obrębie jednego podejścia badawczego. Prowadzone po zwrocie post-humanistycznym badanie dotyczy zarówno samego miejsca: jego funkcji i kształtu (studia krajobrazowe, kryminalistyka), jak i jego relacji z otoczeniem: mieszkańcami sąsiedztwa i lokalnymi instytucjami.

Zagadnienie zostanie zbadane metodą studium przypadku, zaś obiekt namysłu stanowić będzie Las Krępiecki wraz z otaczającymi go miejscowościami. Studium ma doprowadzić do zbudowania teorii małego zasięgu.

Usytuowany kilka kilometrów od Lublina las stanowił miejsce zbrodni nazistowskich, następnie stał się miejscem mordów dokonywanych na więźniach KL Lublin oraz pochówku ofiar zamordowanych w obozie. Początkowo zwłoki ofiar były zakopywane w ziemi, następnie ciała były wykopywane i palone na stosach spaleniskowych.

Wpływ zawierającego szczątki ludzkie lasu na tożsamość mieszkańców zostanie zbadany przede wszystkim poprzez liczne rejestrowane wywiady prowadzone z byłymi i obecnymi mieszkańcami Krępcy i Kazimierzówki. Ważne będzie również zbadanie krajobrazu oraz wybranych artefaktów: niepublikowanych zdjęć i zeznań świadków i map miejsca przygotowanych przez drużyny harcerskie w 1965 roku. Obiekty te zostaną potraktowane nie tylko jako dokumenty, ale również jako materialni świadkowie procesu pamiętania. W celu zrozumienia, jak Las Krępiecki funkcjonuje w zbiorowym imaginariu i jakie strategie podejmują mieszkańcy okolicy w celu poradzenia sobie z – trudnym – sąsiedztwem, przeprowadzę analizę corocznych uroczystości religijno-patriotycznych, jakie odbywają się w tym miejscu (msza w obrządku katolickim, akademia organizowana przez pobliską szkołę). Pamięć Lasu Krępieckiego będzie analizowana jako proces i przy uwzględnieniu najważniejszych możliwych do ustalenia zmian, jakim miejsce i otaczająca je społeczność ulegały w czasie.

Analiza ma prowadzić do zidentyfikowania najważniejszych - ludzkich i nieludzkich - aktorów pamięci lokalnej oraz zdefiniowania wzajemnych interakcji między masowymi grobami, krajobrazem i społecznością lokalną oraz ich wpływu na proces pamiętania. Analiza taka może znacząco wzbogacić badania nad społeczeństwem terenów pokonfliktowych oraz pamięcią II wojny światowej w Polsce.